

bent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præ-
senti temporum ratione innovando, hortatur, & monet, ut in pri-
mis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum sa-
lutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & Ec-
clesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant, eosque alienis
peccatis communicare, nisi, quos digniores; & Ecclesiæ ma-
gis utiles ipsi judicaverint, non quidem precibus — sed eorum
exigentibus meritis præfici diligenter curaverint.

T I T. IX.

De Institutione, & Possessione Beneficiorum.

C A P. I.

De Institutione.

1 **N**ovo jure ad exemplum Feudi duplex institutio dis-
tinguitur. Una spectat legitimam immissionem in possessio-
nem beneficii: altera conferre dicitur titulum beneficii; hinc
& institutio autorizabilis dicitur. Quippe à recentioribus
Interpretibus plerumque in beneficiis curatis commissio cu-
ræ animarum peculiarius spectatur, ut ab institutione au-
thorizabili, quatenus est tituli collativa, distinguatur.

2 Institutio, quatenus est tituli collativa, jure novo re-
gulariter reservatur Episcopo, quia ea mediante Clericus
Ecclesiæ ministro, tamquam ordinarius Sacrorum Minister
adscribitur. c. 4. de Jur. Archid.

3 Alibi tamen præfert Rubrica, quod institutiones, ut-
pote autorizabiles, possint de jure speciali, nimirum vel
titulo privilegii, vel præscriptionis, ad inferiores Collatores
spectare. Sic rescripsit Innocentius III., Archidiaconum Ri-
chemundiæ esse in jure instituendi tuendum; eoquod pro-
basset, se, & Prædecessores suos in continua possessione
fuisse. Admodum verisimile est, quod Episcopi soliti fuerint,
institutiones Præsentatorum à Patronis committere Archidia-
conis, donec sensim tam frequens delatio in jus ordinarium
Archidiaconorum transisset. c. 6. de Instit.

4 His exemplis & Concilium Tridentinum (a) institutio-
nem Episcopo reservat. Si ex causa foundationis, inquit,
aut dotationis Jus Patronatus impetretur, aut obtineatur,
institutio Episcopo, & non alteri inferiori reservetur. Et in-
fra:

(a) Trid. sess. 14. c. 12.

fra: (a) Non liceat præterea Patrono, cujusvis privilegii præ-
textu, aliquem ad beneficia sui Juris Patronatus, nisi Epis-
copo loci ordinario, ad quem provisio, sive institutio ipsius
beneficii, cessante privilegio, jure pertineret, quoquomodo
præsentare.

5 Absit tamen, quod his Decretis jus inferiorum Colla-
torum expunctum censeas. Inquit Concilium (b): Quodsi ad
inferiores institutio pertineat, ab Episcopo tamen juxta alias
statuta ab hac Synodo examinentur.

6 Et supra (c): Cum vero institutio ab alio, quam Epis-
copo erit facienda — si Jus Patronatus Ecclesiæ Parochia-
lis laicorum fuerit, debeat, qui à Patrono præsentatus erit,
ab iisdem deputatis, ut supra, examinari.

7 Enimvero prævalente inferiorum Collatorum jure non
raro eveniebat, quod passim in beneficia tum simplicia, tum
curata, Clerici quique sine omni defectu, præterito quovis
examine, aut scitu Episcoporum ad præsentationem Patro-
norum quamvis laicorum admitterentur (d). Inde S. Synodus
statuit, ut præsentati, seu electi, vel nominati — ad qua-
vis ecclesiastica non instituuntur, nec confirmentur, neque
admittantur, etiam prætextu cujusvis privilegii, seu consue-
tudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fue-
rint prius à locorum Ordinariis examinati, & idonei reper-
ti — Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab Universi-
tatis, seu Collegiis generalium studiorum exceptis.

8 Nostris moribus id genus examinis, & approbationis
Episcopalis ad beneficia curata, utpote pro obtinenda cura
animarum, quæ à collatione tituli distinguitur, restringere
placuit; adeo tamen, ut & ab Universitatibus præsentati,
si ad beneficia curata fuerint nominati, ad subeundum illud
examen pro cura animarum teneantur.

9 Superest, ut, facta præsentatione, Collatores institu-
tionem in longum tempus haud differant, aut ægre ferant,
quod Præsentati ad Superiorem recurrant. Rescripsit Alexan-
der III. Abbati S. Remigii, & Archidiacono Remensi: Quia
indecens est, & penitus obvium rationi, quod prænominato
Subdiacono (Præsentato per Abbatem (e) S. Petri Catalau-
nensis) plebis cura, nisi pro rationabili, & manifestata cau-
sa, denegetur: Discretionem vestram per Apostolica scripta præ-
cipiendo mandamus, quatenus infra 40. dies post harum sus-
ceptionem prædictum Episcopum Suessionensem monere, ac pro-

(a) c. 13. (b) Trid. sess. 25. c. 9. (c) Sess. 24. c. 18.

(d) Trid. sess. 7. c. 13. (e) Conc. Gen. Tom. X. col. 1274.

propensius inducere studeatis, ut prædictum Subdiaconum de præscripta Ecclesia investiat, & animarum sibi curam committat; aut, quare id facere non debeat, coram vobis rationabilem causam ostendat. Quod si monitis vestris obtemperare contempserit, vos, nostra freti autoritate, sæpe dictum Subdiaconum, omni dilatione, & appellatione cessante, de prædicta Ecclesia investiatis &c.

10 Hoc exemplo præcipit ann. 1581. Synodus Rothomagensis (a), ut, si Præsentato, & petenti collationem sibi dari de quocunque beneficio, renuerit Episcopus dare, is cogatur recursu ad Superiorem suscepto causas recusationis suæ in scriptis exprimere; nec liceat Superiori collationem decernere, nisi prius discussis causis, & judicatis, propter quas Episcopus recusaverit collationem dare: si appareant causæ insufficientes, tum demum Superior institutionem decerneret, aut novum examen, si defectus scientiæ prætenderetur, instituet.

Cap. 2.
De Pos-
sess.

11 Quum novo jure invaluisset, quod provisiones beneficiorum, utpote ab ordinationibus sejunctæ, exemplo Feudii oporteret obtinere per institutionem autorizabilem, veluti factam Feudi investituram, consequens fuit, quod & oporteret possessionem beneficii corporalem per realem institutionem, veluti investituram veram, & actualem, mereri. Rescripsit Innocentius III. suo Episcopo inconsulto, in possessionem earum Ecclesiarum eis, quibus vigore indulti Apostolici obtigit beneficium, non est licitum introire. Nimirum missio in possessionem sequela est collationis autorizabilis. c. 19. de Privilegiis.

12 Postquam autem jure novo & aliis inferioribus Prælati collationes veluti jure proprio obtigerunt; contigit, quod & aliis missiones in possessionem titulo juris ordinari relinquerentur. Jure novo officio Archidiaconi accensetur institutio corporalis, tam super beneficia: quam dignitates. c. 7. de Officiis Archidiaconi.

13 Collegia, & Capitula passim collegas in possessionem mittunt, ac titulum à Patronis forte datum, vice canonicæ institutionis, admittunt, nisi sic ubi forte in erectionibus Collegiorum Archidiaconi curarint sua jura institutionis præservari. Hodie sæpe frequens est, quod Decani Collegiorum, dum in possessionem earum Ecclesiarum, seu beneficiorum Collegas inducunt, protestentur, se id facere jure suo Archidiaconali.

Ve-

(a) Synod. Rothom. de Episc. offic.

14 Veteri jure Archidiaconali imminuto, vel suppresso, plerumque immissio in possessionem beneficiorum ruralium demandari cœpit Archipresbyteris, seu Decanis ruralibus per suum districtum.

15 Juxta stylum hodiernum & sæpe vulgare est, quod in collationibus Episcoporum, aliorumque soleat mandari quibuslibet personis, ac tabellionibus, vel Notariis, ut in possessionem provisum inducant. Scilicet Presbyter ponit in possessionem, & Notarius attestatur, cui inde ad minus duo testes debent adesse, ut una cum Notario legitimam captæ possessionis fidem faciant. Si vero Notario committitur immissio in possessionem, oportet eum esse Notarium ecclesiasticum. Formula immissionis fere hæc esse solet: Ergo N. autoritate R. R. D. Episcopi N. & in vim literarum collationis ab eo factæ, induco te in possessionem talis beneficii N., & universorum jurtium, & pertinentium dicti beneficii.

16 Placuit hanc immissionem stipare nonnullis externis symbolis, ut appareat, quod provisus possessionem acceperit. In beneficiis curatis solet possessio dari per ingressum Ecclesiæ, per aspersionem aquæ benedictæ, per osculum majoris altaris: in beneficiis simplicibus per contactum Missalis, aut alterius libri Sacramentarii, aut Antiphonarii: in Canoniis per introductionem in Sedem Capituli, & in Stalium Chori. Nonnunquam & traditioni brevis manus locus est; utpote per tactum pessulii, vel ostii, aut & per conspectum turris, vel pinnaculi Ecclesiæ.

17 Clericus autem, vel Notarius, cui immissio hæc mandata est, censetur nudus minister, ut nequaquam sibi cognitionem de justitia tituli, aut collationis arrogare possit, aut eo obtentu differre institutionem. Si tamen notoria appareat vitia, aut repugnent evidenter Statuta Ecclesiæ, via supplicationis, & deprecationis oportet, suspenso negotio monere Superiorem, aut summum tribunal interpellare, ut, vocato illegitimo detentore, causa decidatur.

18 Possessio beneficii & per Procuratorem capi potest, si speciale mandatum habeat. Requiritur speciale mandatum, quia prævie solet præstari juramentum in animam constituentis. Statuunt Capitularia (a), ut, quando Presbyteri, aut Diaconi per Parochias constituuntur, professionem obedientiæ Episcopo suo faciant. Hæc professio obedientiæ, & reverentiæ in sacra Ordinatione à Presbyteris exigitur solet.

Ep. Van-Esp. Tom. II.

Q

Suc-

(a) Capit. lib. 7. c. 466.

19 Successit in beneficiorum ingressu exactio juramenti, quod Synodus Mechliniensis II. (a) ea formula præscribit. *Ego juro, & promitto obedientiam, reverentiam & honorem SS. Pontifici Romano, ac R. D. Episcopo N., eorundemque successoribus: Item juro, promitto, Ecclesie meae Parochiali de N. fideliter deservire secundum oneris illi annexi exigentiam, & in eo personaliter residere. Bona Pastoratus, vel Ecclesie meae non alienabo, & indebite alienata, quantum in me erit, fideliter recuperare studebo &c.*

20 Præcipit Synodus Tridentina (b), ut provisores de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, non solum coram Episcopo, aut ejus Officiali, sed etiam in Capitulo orthodoxæ fidei publicam professionem facere teneantur; alioquin prædicti omnes fructus non faciant suos: nec illis possessio suffragetur.

21 Nonnullibi receptus est & usus, quod Canonici Collegiatæ Ecclesie teneantur edere professionem fidei in Capitulo, antequam residentiam auspiciantur. Hic tamen usus universalis haud est, quia sufficere creditur, quod eam professionem in susceptione Ordinis sacri, vel adeptione gradus Academici præstiterint.

22 In Capitulis tum Cathedralibus, tum Collegiatis vulgatus est, ut Canonici ante ingressum possessionis ad juramentum adigantur, quod canonicum habeant ingressum, sintque statuta Capituli observaturi; bona quoque, ac jura, privilegia pro viribus defensuri, & conservaturi, neque secreta Capituli revelare velint. Querebatur Synodus Coloniensis (c) sæculo XVI.: *Fere, quotquot sunt Cathedrales, & Collegiatæ Ecclesie; suum habent volumen statutorum peculiarium &c. Et, quamvis pleraque inter hæc iniqua reperias, adiguntur tamen omnes, ut ad hujusmodi statutorum observantiam, etiam penitus ignari, quid contineant illa, citra ullum delectum jurejurando se alligent: cum tamen juramentum nec debeat esse iniquitatis vinculum, nec ad ignorata extendi.*

23 Quid consultius, quam, ut indiscretiora juramenta, quæ tum in Collegiis, tum in Academiis, tum in judiciis passim sine ulla discussione, tamquam quædam formulæ exiguntur, & emittuntur, abolerentur, aut minuerentur, salvis solis illis, quæ publica necessitas, aut utilitas extorquet, ut in veritate, judicio, & justitia juramenta præstari viderentur. Synodus Tridentina (d) Episcopis reliquit, ut

(a) Syn. Mechl. p. II. tit. 17.

(b) Trid. sess. 24. c. 12.

(c) Syn. Colon. p. 3. c. 19.

(d) Trid. sess. 24. c. 14.

constitutiones, & consuetudines Capitulorum justa discretionem lustrent, rejectis illis, quæ simoniacæ labis, aut sordidæ avaritiæ, alteriusque vitii suspectæ apparent.

24 Jure Decretalium homagium, quod nonnulli Episcopi à Provisis titulo, & exemplo feudi ad ingressum beneficiorum exigebant, suspectum declaratur, quia, dum homagium ex suo genere spectat exhibitionem servitiorum temporalium, fidelitatemque in tuendis juribus, vitæque Domini directi defendenda, conservandam, vitio vacare non videbatur, quod pro spiritualibus hujusmodi professio exigeretur. c. 11. de Reg. Jur.

25 Reliquæ Decretales ex vitio simoniæ damnant passim & alias exactiones, quæ juxta consuetudines feudorum exemplo, & titulo Relivii cujusdam ad possessionem, & installationem beneficiorum à Provisis exigi solebant. c. 9. & 36. de Simon.

26 Quum Concilium Tridentinum (a) declarasset, quod illas exactiones, quæ in admissione ad possessionem beneficiorum pro propriis commodis exiguntur, detestaretur. Galli hoc Decretum utraque manu exceperunt, dicentes, iis verbis tolli solutionem annatarum. *Et sane, ait Historicus, qui ea considerate examinat, alium iis sensum non temere appinget, utcunque eventus ostenderit, Romæ caput illud longe aliter intellectum esse.*

27 Jura feudorum disponunt, vasallum per annum possidentem, sciente, & non contradicente Domino, investitum præsumi debere, adeo, ut ex tali possessione, sine titulo etiam contra Dominum se defendere possit.

28 Hoc igitur exemplo Eugenius IV. regulam de annali Possessore in beneficiis Ecclesiasticis promulgavit (b), quæ ita habet: *Item SS. D. N., ut improbi lites exquirentium motus reprimentur, voluit, statuit, & ordinavit, quod, quicumque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediate præcedentem pacifice possessum, & quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetraverit à Sede Romana, vel Legato Papæ; nomen, gradum, & nobilitatem Possessoris ejusdem, & quot annis ipse illud possederit, ac specificam, & determinatam, ex qua clare poterit constare, quod nullum ipsi Possessori in dicto beneficio jus competat, causam hujusmodi impetrationis exprimere, & infra sex menses ipsum Possessorem ad judicium evocari facere, causamque ex tunc desuper infra annum usque ad sententiam definitivam inclusive*

Q 2

pre-

(a) Ibi. (b) Reg. Cancell. 35.

prosequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde sequuta nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis; & interesse præfactum Possessorem propterea contingentibus ei satisfacere, & si Possessorem ipsum injuste, frivole, & indebite molestare repertus extiterit, 50. florenos auri persolvere Camere Apostolicæ sit adstrictus. Nec alius, quam præmissæ vacationis modus etiam per literas: motu proprio, si neutri, aut subrogationis, aut alias sibi quoad hoc, ut beneficium hujusmodi ea vice consequi, aut obtinere valeat, quomodolibet suffragetur, illudque nullatenus in antea litigiosum censeatur: quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia Ecclesiastica cujusque qualitatis per privationem, & amotionem, vel alias propter commissos excessus, & crimina, vacantia, vel vacatura, & similiter ad impetrantes beneficia vacantia per devolutionem.

29 Suffragatur hæc regula annalis possessionis, utcumque sit titulo quocunque destituta, adversus Præcistas Romanos. Oportet tamen, eam esse annalem, continuam, immediate tempore impetrationis præcedentem, & quoad titulum tum de jure, tum de facto in possessorio, petitorioque pacificam.

30 Hæc regula non habet locum in provisionibus Ordinariorum, quibus ex officio incumbit intrusos, vel aliunde justo titulo destitutos inquirere, ut libere vacantia beneficia, quamvis de jure tantum vacent, idoneis personis conferant, licet Possessor deturbari nequeat, nisi causa cognita. c. 28. de Præb. in 6.

31 Siquis in Romana Curia impetrare vult beneficium annalis pacifici Possessoris, tanquam de jure vacans, debet juxta tenorem regulæ exprimere, nomen, gradum, & nobilitatem Possessoris. Verum hodie in quacunque impetratione, sive per obitum, sive per resignationem, sive certo modo, sive sint provisiones; Perinde valere: si neutri, & similes, quoad expressionem gradus, nobilitatis, & temporis, quo possedit is, cujus beneficium impetratur, primæ parti regulæ derogari solet.

32 Præcipit regula, ut impetrans infra sex menses Possessorem ad judicium evocari faciat, causamque ex tunc infra annum usque ad sententiam definitivam inclusive prosequi debeat, & teneatur. Alibi sufficit, intra annum possessorio agere. Quoad prosecutionem causæ solent impetrantes aliquando à Papa prorogationem exorare. Alibi nullus est usus hujus regulæ, quatenus processum judicialem, ac futuræ instantiæ formam, mulctamque temerarii litigatoris definit.

Ait

33 Ait Regula; quod si non sint expressa exprimenda, impetratio, & quæcunque inde sequuta, sint nullius roboris; nimirum ut annalis Possessor possit excludere impetrantem ob non expressionem requisitorum, non ratione annalis Possessionis, sed subreptionis. In reliquis Regula nullo modo fovet Possessorem, quin servata forma per impetrantem à Papa, vel Legato deturbari possit.

34 Statuit Concilium Basileense (a): Quicumque non violentus, sed habens coloratum titulum, pacifice, & sine lite Prælaturam, dignitatem, beneficium, vel officium triennio continuo, completo, proximo, hactenus possedit, vel in futurum possidebit, non possit postea in petitorio, vel possessorio à quoquam etiam ratione juris noverit impetrati molestari.

35 Regula Cancellariæ (b), præterita mentione Concilii Basileensis, Decretum ita explicat: Item statuit, & ordinavit idem D. N. quod, si quis quæcunque beneficia Ecclesiastica, qualiacunque sint, absque simoniaco ingressu ex quovis titulo, Apostolica, vel ordinaria collatione, aut electione, & electionis hujusmodi confirmatione, seu præsentatione, & institutione illorum, ad quos beneficiorum hujusmodi collatio, provisio, electio, & præsentatio, seu quævis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit (dummodo in beneficiis hujusmodi, si dispositioni Apostolica ex reservatione generali in corpore juris reservata fuerint, se non intruserit) super beneficiis ejusdem taliter possessis molestari queat: nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censi debere decrevit, antiquas literas super illis motas penitus extinguendo.

36 Suffragatur tum Regula, tum Decretum Possessoris, qui per seipsum triennium continuum absque interruptione complevit. Nam tempus Antecessoris Successori haud prodest, quia in beneficiis Ecclesiasticis, procul ab hæreditario jure cujusque titulus, qui haberi à Superiore debet, spectatur.

37 Oportet autem possessionem illam triennem esse pacificam, utpote sine lite, & controversia, sive in possessorio, sive in petitorio. Ait Concilium Basileense: Lis autem hoc casu quoad futuras controversias intelligatur, si ad executionem citationis, jurisque sui in judicio exhibitionem, ac terminorum omnium observationem processum fuerit. Hinc tria requiruntur, ut beneficium hoc loco censeatur litigiosum; primo, quod emanaverit citatio executata, & secundo titulus agen-

(a) Conc. Basil. de Pacif. Possess. (b) Reg. Cancell. 36.

agentis fuerit in iudicio competenti parti adversæ exhibitus; denique tertio quod omnes dilationes ordinariæ juris, vel styli, quæ dantur ad litem contestandam, sint ante triennium elapsæ, vel per adversarium steterit, quo minus sint elapsæ.

38 Sed quid? Siquis ante completum triennium litem cœperit contra unum, an post triennem Possessionem poterit molestari Possessor & ab aliis? Negant Interpretes Galli, quia respectu aliorum pacificus Possessor apparet. Vetat enim Decretum Concilii, quemquam post triennium venire posse, nisi alliget impedimentum, & protestetur intra triennium. Si autem possessio naturaliter interrupta fuerit, hæc turbatio prodesse omnibus censeretur.

39 Quantum ad triennem pacificam possessionem spectat; requirit Decretum Basileense; ut Possessor sit non violentus, sed habens coloratum titulum, id est, juxta Regulam Cancellariæ, ut *beneficium sine simonia ingressu ex quovis titulo, Apostolica, vel ordinaria collatione, & electionis hujusmodi confirmatione, seu præsentatione & institutione illorum, ad quos hujusmodi beneficiorum collatio, & provisio, electio, & præsentatio, vel quævis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit.* Unde in ordine ad effectum hujus Regulæ, titulum coloratum habere censetur, qui non habet titulum in eo genere discoloratum, utpote vel per simoniam, vel de beneficio reservato per reservationem in corpore Juris clausam. Oportet ergo vitium hujus tituli probare actorem; nam pro Possessore præsumitur.

40 Quam in regula de trienniali possessione excipitur reservatio clausa in corpore Juris, quæ collationem ab Ordinario obtentam impedit, ut hæc vim tituli colorati obtinere nequeat; inferunt Interpretes, quod, licet beneficium concessum, sit generatim, aut speciatim in gratiam alterius Collatoris, Mandatarii, aut Indultarii reservatum, collatio ab Ordinario facta in gratiam alterius sit colorata, ita ut & in Regalia Provisus ab Ordinario post triennium pacificæ possessionis contra Regalistam sit securus; quia in beneficiis reservatis Ordinarius *habitu* retinet jus conferendi, initio inspecto.

41 Effectus ergo pacificæ triennialis possessionis, si titulo colorato fit subnixæ, eo spectat, quod super eodem beneficio illo molestari à quoquam nequeat. Inquit Decretum: *Non possit postea in petitorio, vel possessorio à quoquam, etiam ratione juris noviter impetrati, molestari.*

42 Subdit tamen Concilium Basileense: *Excepto hostilitatis casu, vel alterius legitimi impedimenti, de quo protes-*

tari juxta Concilium Viennense intra triennium (nisi tale subsit impedimentum, ut nec protestari potuisset; utpote si in carcere omni tempore fuisset) *tenetur.* Poterit ergo ille, qui legitimo impedimento fuit perstrictus, etiam post lapsum triennii agere, si infra triennium legitimam protestationem exposuerit, quam Concilium Viennense præscripsit. *Clem. 3. de Elect.*

43 Triennialis pacifica possessio, titulo colorato subnixæ, ita firmat Possessoris jus, ut, si id beneficium alteri resignatarius ob defectum juris sui prædecessoris, qui triennio pacifice possedit, molestari queat; sed bene discuti potest novus titulus, aut habilitas surrogati.

44 Siquis molestetur post triennium, juxta praxim Galliæ literas Regias, quas de pacificis Possessoribus vocant, impetrare licet, per quas præcipitur, ut non habeat illum pacificum Possessorem molestare, si de narratis apparuit. Debet enim impetrans probare, & obtendere suum titulum, sub quo ipse possedit. Nam adversarium suum non potest cogere ad edendum titulum, nisi ipse prius suum exhibuerit.

45 Hoc intelligendum est de privatorum instantiis: nam Ordinariis reliquum est, ex officio inquirere, non obstante quocumque cursu temporis, aut tolerantia Superiorum, in titulos Possessorum triennialium. Præcipit Concilium Basileense: *Ordinarii autem inquirent diligenter, ne quis sine justo titulo beneficium possideat. Quodsi talem quandocumque repererint, declarent, jus illis non competere: Et huic, si sibi videatur (nisi sit intrusus vel violentus, vel alius indignus) vel alteri idoneo provideant.*

46 Enimvero jus triennialis Possessoris titulo colorato, præsumptioni juris innixum, non potest esse majoris authoritatis, quam jus in vero, & legitimo titulo fundatum. Ideo sicut jus hoc non obstat, quin ex nova causa possit suo vero titulo privari, & suo jure excidere; ita nec triennialis pacifica Possessio, titulo colorato nixa, efficere potest, quin ex justa causa & titulo colorato, & jure ad beneficium, vel in beneficio destitui possit, ut exinde beneficium, quamvis per triennium pacifice cum titulo colorato possessum, fiat impetrabile.

* 47 Inter hæc quid in morali doctrina frequentius Clero commendandum est, quam vulgares illas instantias concupiscendi, & obtinendi beneficia esse à sententiis Patrum alienas? Inquit S. Chrysostomus (a): *Sacerdotis animarum honoris illius desiderio undique vacare oportet.* Ex sententia Isidori Pelusio-

(a) S. Chrys. de Sacerdot. L. 3. cap. 10.

siotæ (a): *Nec probatissimos quidem viros hunc amorem in animo alere, verum pro viribus expellere oportet. Ex sententia S. Gregorii (b), qui vacat, hæc incaute non expetat (Pastoralis curæ pondere), & qui incaute hac expetiit, adeptum se esse pertimescat: appetitum timor temperet. Quid præclarius sententia S. Augustini (c)? Locus superior, sine quo regi populus non potest, etsi ita teneatur, ac administratur, ut decet, tamen indecentes appetitur, quia desiderium non vacat ambitionis, aut avaritiæ vitio.*

T I T. X.

De Resignatione, & Permutatione Beneficiorum.

C A P. I.

De Diversis Speciebus Resignationum.

1 Juxta Decretum Concilii Carthaginensis IV. (d) *Placuit, ut, quicumque Clerici, vel Diaconi pro necessitatibus Ecclesiarum non obtemperaverint Episcopis suis, volentibus eos ad ampliore honorem in sua Ecclesia promovere; nec illic ministrent in gradu suo, unde recedere noluerunt.*

2 Quam enim veteri more ipsa Ordinatio vice provisionis beneficii esset, nulla Clerico, suscepta ordinatione, facultas superfuit, sui Episcopi imperium detrectandi aut eo inconsulto officium abdicandi, aut ad aliam Ecclesiam sponte sua transmigrandi. Supersunt veteres auctoritates in Decreto Gratiani. c. 23, & passim VII. q. 1.

3 His exemplis & novo jure instaurata est Regula, ne quisquam Ecclesiam, quam titulo beneficii nactus est, absque assensu Episcopi diocesanii intrare audeat, aut detinere, aut eo inconsulto dimittere. cap. 4. de Renunt.

4 Si tamen è re Ecclesiæ videbatur, annuente Episcopo beneficium renuntiare licuit: atque renuntianti Collator aliud conferre, & si simul duo renuntient, alterum in alterius beneficium transferre potuit. Collatori commendata est Ecclesiæ utilitas: utpote si Episcopo persuasum sit, Parochum meliorem operam in alia Parochia navaturum. En fundamentum permutationis ex veterum instituto.

5 Novo jure rescripsit Alexander III. *Generaliter teneas, quod*

(a) S. Isid. Pelus. L. 3. epist. 216.

(b) S. Greg. in Prol. Fast.

(c) S. Aug. de Civit. Dei L. 19. cap. 13.

(d) Cod. Rom.

quod commutationes præbendarum, propria autoritate, de jure fieri non possint, præsertim cum pactione præmissa, quæ circa spiritualia, vel connexa spiritualibus labem simoniæ semper continent. Si autem Episcopus causam inspexerit necessariam, licite poterit de uno loco ad alium transferre personas: ut, quæ uni minus sunt utiles, alibi se valeant utilius exercere. Refert. cap. 5. de Rer. Permut.

6 Occasione hujus clausulæ, usus recentior invaluit, quod hæc resignatio beneficiorum sub ea conditione intelligeretur, ut alter in alterius beneficium surrogaretur. Inde declaravit Bonifacius VII. Expectatarios, seu Mandatarios Apostolicos resignata talia beneficia occupare, vel acceptare non posse: quia resignantes, nisi credidissent, vi hujus resignationis se ad mutua beneficia transferendos, ea non resignassent. Quippe, etsi de rigore veteris, recentiorisque juris ea vacare videantur, æquum tamen non est, ea aliis conferre. Ait Pontifex: *æquitatem hac in parte rigori præferentes.* Superest rescriptum Bonifacii. cap. un. de Rer. Permut. in 6.

7 Hinc juxta Decretalem Clementis V. *Ne concessione juris utentibus præsertim circa spiritualia illudatur, si quæ beneficia, ex causa permutationis ab aliquibus resignata aliis, quam ipsis permutare volentibus, conferantur, nullius hoc esse volumus firmitatis.* Quis dubitet, exemplo, & titulo feudi, quo novo jure censentur beneficia, disciplinæ remissionem prævaluisse? Utinam vero absint aliæ clandestinæ artes, & pactiones, quas caro & sanguis frequentius alit? Clem. un. dict. tit.

8 Resignationes permutationis causa non vacant substitutione Successoris. Hoc exemplo Sæculo XVI. cœpere & resignationes in favorem. In stylo spectantur & hæc renuntiationes, veluti simplices, quia non apparet, esse illicitum, quod, qui resignat beneficium, commendat Collatori Successorem, de cujus capacitate persuasus est. cap. 18. VII. q. 1.

9 Quia tamen resignationis hujus recentior conditio esse cœpit, ut resignatum beneficium non alteri, quam illi, quem resignans nominavit, aut commendavit, conferri posset, ea Canonibus invisæ videbatur; tum quod Successor aperte obtruderetur, tum quod hæreditariæ successioni locus dari videretur, tum quod electioni dignioris fieret præjudicium, quoniam acceptioni personarum lata via panderetur.

10 Neque tamen hæc, vel aliæ rationes, aut & querelæ, crisesque nonnullorum usum, vel abusum resignationum in favorem abruptere poterant. Id unum successit, quod Pius V. (a)

Ep. Van-Espen T. II.

R

auc-

(a) S. Pius V. Bull. 58. in Bull. Rom.